

1933 07 05 LIETUVOS IR SSRS KONVENCIJA UŽPUOLIMUI APIBRĖŽTI

Lietuvos Respublikos Prezidentas ir Socialistinių Sovietų Respublikų Sąjungos Centralinis Vykdomasis Komitetas, norėdami sustiprinti tarp jų kraštų esančią taiką:

atsižvelgdami, kad Briando Kellogo paktas, kurį jie pasirašė, ir lietuvių Sovietų nepuolimo paktas, jų sudarytas 1926 m. rugsėjo 28 d. Maskvoje, uždraudžia bet kokį užpuolimą;

manydami esant reikalinga visuotinio saugumo reikalui kaip galima tiksliau apibrėžti užpuolimą, kad būtų galima užbėgti už akių kiekvienam pretekstui tam užpuolimui pateisinti;

konstatuodami, kad visos valstybės lygiai turi teisę į nepriklausomybę, saugumą, savo teritorijų gynimą ir laisvą savo institucijų (įstaigų) plėtojimą;

skatinami noro, visuotinės taikos reikalui, visoms tautoms patikrinti jų teritorijų neliečiamybę;

manydami esant reikalinga visuotinės taikos reikalui, savo tarpe nustatyti tikslias taisykles, kuriomis apibrėžiamas užpuolimas ir belaukdami, kad tos taisyklės taps visuotinės;

tam tikslui nusprendė sudaryti šią konvenciją ir tam reikalui įgaliojo:

Lietuvos Respublikos Prezidentas Nepaprastą Pasiuntinį ir Įgaliotą Ministerį Londone, p. *Vaclovą Sidzikauską*;

Socialistinių Sovietų Respublikų Sąjungos Centralinis Vykdomasis Komitetas Užsienių Reikalų Liaudies Komisarą, p. *Maksimą Litvinovą*, kurie susitarė dėl šių nuostatų:

I str.

Kiekviena iš Aukštųjų Susitariančių Šalių pasižada nuo šios konvencijos įsigaliojimo dienos priimti savitarpio santykiuose tokį užpuolimo sąvokos apibrėžimą, koks buvo suformuluotas ginklavimosi sumažinimo ir apribojimo konferencijos saugumo komisijos, Sovietų delegacijai pasiūlius.

II str.

Tuo būdu tarptautiniame kivirče, atsižvelgiant į galiojančias susikivirčijusių šalių sutartis, užpuolike valstybė bus pripažinta ta, kuri pirma padarys vieną iš šių veiksmų:

1. Paskelbs karą kitai valstybei,
2. Įsibraus ginkluotomis jėgomis, net ir karo nepaskelbusi, į kitos valstybės teritoriją;
3. Užpuls savo žemyno, jūrų arba oro jėgomis, net ir karo nepaskelbusi, kitos valstybės teritoriją, laivus arba lėktuvus;
4. Paskelbs jūrų blokadą prieš kitos valstybės pakrantes arba uostus;
5. Parems ginkluotus būrius, kurie, susiformavę jos teritorijoje, bus užpuolę kitos valstybės teritoriją, arba atsisakys, nežiūrint į užpultos valstybės reikalavimą, imtis savo teritorijoje visų jos galioje esančių priemonių iš minėtųjų būrių visokiai paramai arba globai atimti.

III str.

Jokiu politinio, karinio, ekonominio arba kitokio pobūdžio samprotavimu nebus galima pagrįsti arba pateisinti užpuolimo, numatyto II straipsnyje (pav. žr. priedą).

IV str.

Ši konvencija bus abiejų Aukštųjų Susitariančių šalių ratifikuota pagal jų atitinkamus įstatymus.

Ji įsigalios, kai tik bus pasikeista ratifikavimo dokumentais Maskvoje.

Tam patvirtinti paminėtieji įgaliotiniai šią konvenciją pasirašė ir pridėjo savo antspaudus.

Sudaryta Londone, tūkstantis devyni šimtai trisdešimt trečiais metais liepos 5 dieną.

(Pas.) *Vaclovas Sidzikauskas*,

(Pas.) *Maksim Litvinov*.

PRIEDAS

prie konvencijos, liečiančios užpuolimo apibrėžimą, III str.

Aukštosios susitariančios šalys, pasirašiusios konvenciją, liečiančią užpuolimo apibrėžimą, norėdamos, - ypatingai turėdamos galvoje ne kiek neapriboti absoliučios III kalbamos konvencijos straipsnyje nustatytos taisyklės reikšmės, - suteikti kai kurių nurodymų, kuriais būtų galima apibrėžti užpuolikės valstybės sąvoką, konstatuoja, kad jokio užpuolimo veiksmo minėtos konvencijos II straipsnio prasme, tarp kitko, negali pateisinti nė viena iš šių aplinkybių:

A. *Valstybės vidaus padėtis*. - Pav., jos politinė, ekonominė arba socialinė struktūra, jos administracijai prikišamos klaidos, neramumai, kilę iš streikų, revoliucijų, kontrrevoliucijų arba pilietinio karo.

B. *Valstybės elgesys tarptautinėje plotmėje*. - Pav., sulaužymas arba sulaužymo pavojaus svetimos valstybės arba jos piliečių teisių arba jų medžiaginių ar moralinių interesų; diplomatinių arba ekonominių santykių nutraukimas; ekonominio arba finansinio boikoto priemonės; nesusipratimai, liečia ekonominius, finansinius arba kitus pasižadėjimus kitų valstybių atžvilgiu; pasienio incidentai, kurių neapima joks II straipsnyje nurodytas nepuolimo atsitikimas.

Kita vertus, Aukštosios Susitariančios Šalys sutinka pripažinti, kad ši konvencija niekad neturės būti pateisinamu tarptautinės teisės sulaužymams, kurie galėtų būti implikuoti aukščiau įrašytame sąrašė paminėtose aplinkybėse.

(Pas.) *Vaclovas Sidzikauskas*, (Pas.) *Maksim Litvinov*.

Iš: Svarbiausios Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys 1918 – 1995. Sudarė V. Sirutavičius, E. Nekrašas, R. Lopata, Vilnius, 1997, p. 38 – 40.